

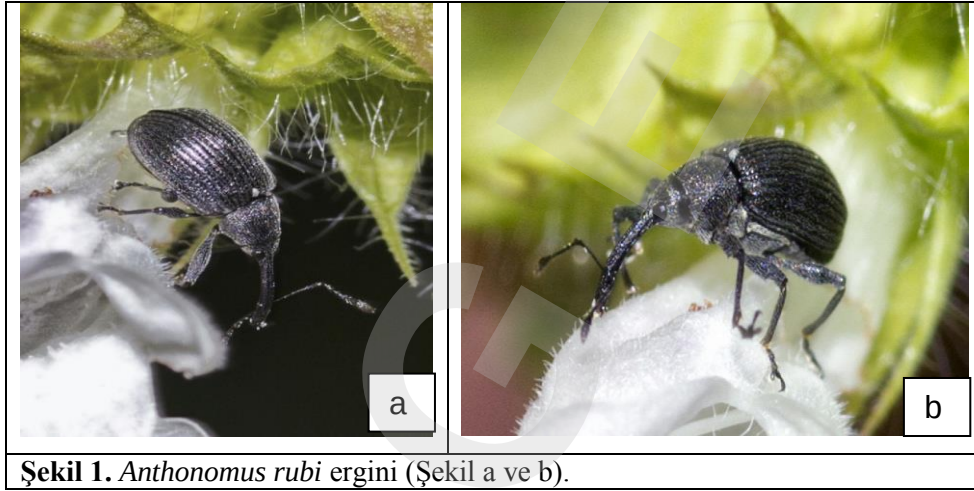
ÇİLEK HORTUMLU BÖCEĞİ

Anthonomus rubi Herbst

(Coleoptera: Curculionidae)

1.TANIMI VE YAŞAYIŞI:

Erginleri 2-4 mm boyunda, mat siyah renkte, vücutlarının üzeri ince gri tüylerle kaplıdır. Hortumu uzun ve kavisli, anteni ise ince olup, hortumun üçüncü terminalinden çıkar. Pronotumunun üzerinde küçük ve sık beyaz noktalar bulunur. Elitra kısa ve üzerindeki çizgiler belirgindir (**Şekil 1a ve b**). Larva 3,0-3,5 mm uzunluğunda, kıvrık, beyaz renkli olup baş kısmı kahverengidir. Yumurta ortalama 0,5 mm uzunluğunda, 0,35 mm eninde, hafif oval, parlak, pürüzsüz ve beyaz renklidir.

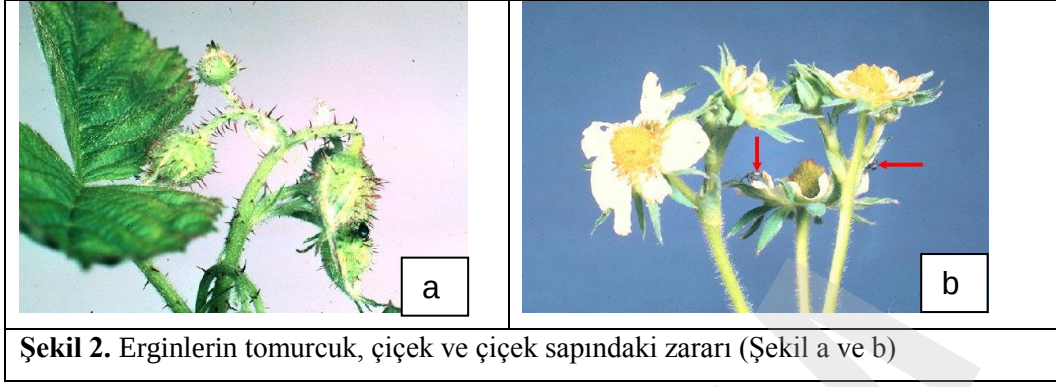
Şekil 1. *Anthonomus rubi* ergini (Şekil a ve b).

Kaynak: www.bing.com

Zararlının kışlayan erginleri nisan ayı sonu ve mayıs ayının başından itibaren görülmeye başlar. Bu dönemde çilekler çiçek tomurcuğu dönemindedir. Zararlı birkaç gün genç yaprak ve çiçeklerde beslendikten sonra olumsuz iklim koşullarında kabuk altları gibi korunaklı yerlerde birkaç gün diyapozza girebilir. Diyapozdan çıkan erginler çilek yaprak ve çiçeklerinde beslendikten sonra çiftleşirler. Dişiler, açılmamış her bir tomurcuk içine 1 adet yumurta bırakır. Bu esnada çiçek sapını deler ve özsu dolaşımını engellerler. Çiçek tomurcuğu içine bırakılan yumurtadan 5-10 gün sonra larva çıkar. Larva 14-20 günde gelişmesini tamamlar ve tomurcuk içinde pupa olur. Pupa dönemi yaklaşık 8 gün sürer. Erginler haziran sonu-temmuz ortasında çiçek tomurcuğunu delerek çıkış yaparlar. Birkaç gün beslendikten sonra yaz-kış diyapozuna girer, bir sonraki ilkbaharda tekrar çıkış yaparlar. Zararlı yılda 1 döl verir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Bu zararlının yumurta bıraktığı çiçek tomurcuğu gelişme göstermez, kurur, dalında kalır ve sonunda dökülür (**Şekil 2 a ve b**). Bu zarar şekli *A. rubi*'ye özgüdür. Zararlının çilekteki zararı çeşitli faktörlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Çeşitlerin morfolojik özellikleri, ovipozisyon dönemindeki hava koşulları bu açıdan önemlidir. Kışlayan erginlerin ilkbaharda yaprak ve çiçeklerde beslenmesi sonucunda oluşan zarar önemli değildir. Esas zarar dişilerin çiçek tomurcuk saplarını yumurta bırakırken kesmeleri ve tomurcuk içinde larvaların beslenmeleri sonucu meydana gelir. Yüksek popülasyonlarda tomurcuk zararı %5-90, verim kaybı ise %60 ve daha fazla olabilmektedir. Erkenci çeşitler daha çok zarar görür.

Şekil 2. Erginlerin tomurcuk, çiçek ve çiçek sapındaki zararı (Şekil a ve b)

Kaynak:www.bing.com

3. KONUKÇULARI

Ana konukçusu çilektir. Gülgiller (Rosaceae) familyasından ahududu, böğürtlen, gül ve yabani gül diğer önemli konukçularıdır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI

Dünyada larva parazitoidleri bulunmakla birlikte ülkemizde bu konuda yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

- Fidelerin zararlı ile bulaşık olmamasına özen gösterilmesi,
- Vejetasyon süresince zararlı ile bulaşık bitki aksamalarının ve hasattan sonra bulaşık bitki artıklarının üretim alanından uzaklaştırılarak imhası,
- Üretim alanı ve çevresinde zararlıya konukçuluk edebilecek özellikle Rosaceae familyasına ait bitkilerin bulunmaması,
- Konukçusu olmayan bitkilerle münavebesi
- Seradaki giriş ve havalandırma açıklıklarının zararlının giremeyeceği incelikte tül ile kapatılması alınabilecek kültürel önlemlerdir.

5.2. Biyolojik Mücadele

Doğal düşmanların korunması ve etkinliklerinin artırılması için diğer zararlılarla mücadelede kimyasal mücadeleye alternatif metotlara öncelik verilmelidir.

5.3. Kimyasal Mücadele

Kimyasal mücadele önerilmemektedir.